

Slovo k povzbuzení na neděli 16. února 2025, na 6. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Jer 17,5-8; Ž 1; 1Kor 15,12.16-20; Lk 6,17.20-26

Milé sestry, milí bratři,

v evangelijním úryvku dnes slyšíme **čtvero blahoslavenství** (doslova „blaženství“) a také **čtvero běda**, vložené do Kristových úst, jak nám je zaznamenal evangelista **Lukáš**.

Blahoslavenství si povětšinou vybavíme v Matoušově podání. Tedy **v delší formě**, v počtu **osmi a bez běda**. V leckom se tak může vzbudit **otázka**, která z evangelijních verzí je autentičtější, zda Lukášova anebo Matoušova. Či zda Pán Ježíš nepronesl blahoslavenství dvakrát a na různých místech, když oba evangelisté o nich hovoří rozdílně. A podobně zda **následná Kristova řeč**, kterou Lukáš předkládá jako Řeč na rovině, zatímco Matouš jako Horské kázání, je jednou a samou řečí, jen třeba s různými důrazy zapsanou, anebo dvěma různými řečmi na dvou místech pronesenými.

Samozřejmě, podobně jako u ostatních novozákonních míst se s největší pravděpodobností jedná **o dvě verze téhož**, formulované s různými **akcenty** podle toho, jak si je očití svědci zapamatovali a následná ústní tradice předala a svatopisec zapsal. S tím, že my dnes už nemůžeme umět rozlišit, jak co Pán Ježíš přesně řekl, či udělal které z evangelí je v tomto smyslu autentičtější.

Což nás ale snad nemusí příliš znepokojovat. Naopak, více verzí týchž evangelijních událostí může implikovat **více** různých pramenů týchž událostí, a proto mluví spíše **pro autenticitu** toho či onoho svědectví, v prospěch jeho i historické pravdivosti. Vícere zaznamenání nám zároveň otevírá **větší** bohatství a hloubku Kristových slov, jeho činů a událostí kolem něj. Ostatně i proto jsou **evangelia čtyři**. Aby dohromady – ne nepodobně mozaice – byla jakousi čtverou „tváří“ Božího tajemství. Podobně to ostatně pochopili už raní křesťané, když evangelistům přisoudili jejich **atributy** – okřídleného člověka, lva, býka a orla v letu – dle vidění čtveré vnímatelné podoby Boží velebnosti prorokem **Izaiášem**.

Ale vraťme se **k dnešnímu textu**...

Lukášovská blahoslavenství jsou oproti matoušovským totiž **nejen kratší** a doplněná následnými **běda**, ale mají **možná i jiný důraz**. Jsou formulovaná spíše jako **konstatování**. Možná tak **bez** akcentu na **zásluhovost**, bez důrazu na to, co bychom měli nebo neměli dělat, abychom byli blahoslavenými. **Matouš** Ježíšova blahoslavenství přeci formuluje ve smyslu, že blaženými jsou ti, **kterí** něco aktivně činí a o něco se snaží; o tichost, spravedlnost, smíření, čisté srdce a tak dále. Naproti tomu **Lukáš** blahoslavenství předkládá spíše tak, že **chudí, hladoví, plačící a nenávidění, vyloučení a potupení** kvůli Synu člověka **blaženými už prostě jsou**.

Jistěže, může jít jen o jinou větnou formulaci, ale v kontextu Lukášova evangelia může být tato interpretace **menšího akcentu na zásluhovost** správná. Co snad tedy znamená?

Lukášovskému **prostému konstatování blaženosti** těch, kteří se mají špatně a musí snášet mnohé ústrky a křivdy, **a běda** těm, kteří se mají až příliš dobře, možná můžeme **rozumět** třeba jako určitému **ujištění o Boží spravedlnosti**. Že Bůh moc dobře vidí, jak se věci mají, a nakonec svou **spravedlnost** přece **nastolí**, Pán Ježíš ji nastolí: **Nerovnost** bude **narovnána**; těm, co se nedostávalo, se **dostane**, ti, co měli příliš, o to **přijdou**. Byť třeba až na věčnosti. **Anebo** možná můžeme Lukášovo konstatování **číst** jako **útěchu** pro ty, na jejichž životní úděl se **vztahují** jednotlivá **blahoslavenství**. Zvláště pokud ústrky snášejí jako důsledek svého následování Krista a dobra. **Bůh** o jejich bolestech **ví** a **Pán Ježíš** je s nimi v jejich trápeních **tajemně přítomen**.

Naopak **běda** mohou být **slyšena** jako **varování** lidem, jimž se daří až **příliš dobře**. Aby ve svém štěstí neuvízli, nepřestali hledat Boha a vidět nouzi svých bratří a sester, aby nežili na jejich úkor.

Anebo také můžeme Lukášovu **konstatující verzi** blahoslavenství a následných **běda chápat** tak, že naším úkolem možná **není** primárně **analyzovat příčiny** nespravedlnosti ve světě, **řešit**, proč se to či ono děje, **proč** Bůh to či ono **dopouští**. Nýbrž že naším posláním je se **raději** snažit s nespravedlností něco **učinit**, a to **konáním dobra** za všech okolností a **snahou** pro větší spravedlnost a štěstí a prospěch druhých už na tomto světě něco konkrétního udělat. Již nyní něco udělat pro **ono** konečné **Boží narovnání**. Na většině z nás asi není řešit teoretické důvody věci. Na většině z nás je prakticky konat to, co je třeba: **dobro**.

A tak dále.

Jedním ze společných podtónů (i těchto několika snad možných interpretací) je pozvání spolehnout se na **evangelium**. Že jeho hlavní **apel k lásce** je vždy a za všech okolností stejně **platný**. Což je i pozvání **opřít se o Boha**, o fakt, že je a že je s námi, ať se děje cokoli, že vidí vše až do nejhlubší hloubky lidských srdcí a osudů, že je milosrdný a spravedlivý.

Je to pozvání **chtít nebýt** jako onen Jeremiášův **«jalovec na pustině... v suchopárné poušti, v solném kraji, kde nelze bydlet»**, anebo jako žalmistova **«pleva rozvátá větrem»**. Ti žijí a rostou – v logice biblických obrazů – jen **sami pro sebe a bez užítku**, protože **nemají** či nechtějí mít dostatek **vody**. Mnohem **lepší** je chtít být Jeremiášovým **«stromem, který je zasazen u vod, který své kořeny vyhánil k potoku... který nepřestává nést ovoce»**, a žalmistovým **«stromem zasazeným u vodních proudů, ve svůj čas přinášejícím ovocem; listí mu nevadne, daří se mu vše, co koná»**. Což jsou **obrazy a metafory** čerpání **milosti Boží** a z ní plynoucí pevnosti a užítku pro svět. **Vodou** je Boží blízkost, Boží láska, Boží ideál Dobra, Bůh sám, který se chce **rozlít** v našem životě a **dát vyrůst** lásce lidské a z našeho člověčenství učinit **strom** nesoucí **ovoce** dobrých skutků...

Milé sestry, milí bratři, a jaký snad praktický závěr si z toho všeho odnést?

Možná právě ono **uvědomění si**, že povětšinou asi **není** naším prvním úkolem vše stále jen **analyzovat** a o všem jen diskutovat. I při vši úctě k tomu může být někdy naším posláním již **jen konat**. Tedy snažit se o **dobro a lásku navzdory** vší nespravedlnosti a tíži života, a to i bez jejich vysvětlení. Žít a konat tam, kde jsme a kde právě žijeme, **zde a nyní**.

Vždy jsme zváni pokorně **přijmout Pána Ježíše** a jeho **evangelium za své**, jako pramen vody svého života. **Konat** s laskavostí a jemností to, kam nás Boží voda ponese, a to i navzdory svým pádům, topením se a nedokonalostem.

Naším úkolem je i **vytrvat** ve snaze o dobro. S pokorným vědomím, že **konečnou spravedlnost** stejně může nastolit jedině **Bůh**. A on ji **nastolí**, ač její podoba nám v tomto světě zůstává leckdy zahalena tajemstvím...

Že takováto **interpretace** akcentu Ježíšových blahoslavenství podle Lukáše je snad **legitimní**, naznačuje, že **bezprostředně** po nich následuje **Řeč na rovině** (jako u Matouše Horské kázání); jakési shrnutí **konkrétní evangelijní morálky**.

„Konej dobro, miluj a nic ostatního příliš neřeš“ zní možná banálně, možná zkratkovitě. Zejména „nic ostatního neřeš“ neplatí jistě absolutně, nicméně „konej dobro a miluj“ ano.

Navíc – ve světle dnešního druhého čtení o vzkříšení mrtvých – **dobro** je to, co **křísí k životu**, probouzí v nás lidech to **lepší**. Je-li naší vírou **Kristovo zmrtvýchvstání**, skutečnost, že nějak a tajemně vstal z mrtvých, pak by měla být součástí našeho vlastního křesťanství i **víra v nesmrtelnost dobra**. Dobra konaného třeba i bez odůvodnění a vysvětlení, jen tak, ne nepodobně zmrtvýchvstání Pána Ježíše...